

Związek Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej Polskiej

Poznań, dnia 11 września 2025 r.

Opinia **Związku Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej Polskiej** w sprawie **projektu ustawy o zmianie ustawy o samorządzie gminnym** **oraz ustawy o funduszu sołeckim** **(druk sejmowy 610)**

Związek Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej Polskiej (ZGWRP) zawsze wspierał i stara się wzmacniać mechanizmy decentralizacji oraz rozwoju inicjatyw obywatelskich w Polsce. W ramach reformy decentralizacyjnej z 1990 r. gminy otrzymały osobowość prawną i możliwość wykonywania zadań własnych i zleconych, a także dysponowania swoim majątkiem. Co ważne w ramach tej reformy gminom przyznano również możliwość tworzenia takich organów pomocniczych jak sołectwa, czy osiedla.

Według art. 5 ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym, gmina może tworzyć jednostki pomocnicze. Jednak sytuacja dotycząca inicjowania zmian, a w konsekwencji tworzenia prawa, które – w naszym mniemaniu – prowadzi wprost do wyodrębnienia czwartego szczebla samorządu terytorialnego jest dla nas nie tylko niezrozumiała, ale spotyka się z naszym stanowczym protestem.

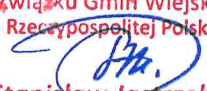
Kryzys finansów gmin nie jest już tylko teoretycznym obiektem rozważań, ale realnym istniejącym i ciągle narastającym problemem związanym z nadmiernym obciążeniem finansowym w odniesieniu do realizacji takich zadań jak: edukacja, obszar inwestycyjny, zadania z zakresu pomocy społecznej, ochrona ludności czy chociażby kwestia wyceny zadań zleconych. I to te zadania drenują budżety gmin do samego dna.

Wyrażamy niepokój i protestujemy przeciwko działaniom Parlamentu zmierzającym do wprowadzenia w zapisach prawa uprawnień dla jednostek pomocniczych gmin, w postaci ubezpieczeń, możliwości dysponowania majątkiem czy zaciągania zobowiązań. Kolejne obciążenia finansowe związane z ubezpieczeniami od odpowiedzialności cywilnej czy następstw nieszczęśliwych wypadków, z możliwością zaciągania zobowiązań finansowych przez jednostki pomocnicze gmin jeszcze głębiej będą defragmentować budżety JST.

Obligatoryjne i fakultatywne wprowadzanie w pojedynczych gminach możliwości finansowania jednostek pomocniczych rozleje się na zasadzie przeniesienia na większość, skrajnie niewydolnych finansowo gmin szczególnie w obszarze wiejskim i miejsko-wiejskim.

Takie podejście do pieniędzy z gminnych budżetów, bez uwzględnienia głosu gmin (w tym także członków ZGWRP), traktujemy jako kolejne działania centralizujące, wprowadzane na siłę bez badania skutków finansowych, których analizy projekt nie zawiera. Jako ZGWRP, czyli najlichniesza organizacja reprezentująca obszary wiejskie w przestrzeni rządowo-parlamentarnej, podkreślamy iż nie znamy przypadku aby sołtysi reprezentujący swoje sołectwa nie otrzymywali diet za udział w posiedzeniach rady gminy. Przyjęcie rozwiązań wskazanych w projekcie rozwarstwia kompetencyjnie relację radny-sołtys. Ponieważ w polskim prawie żaden radny gminny nie ma wyodrębnionych środków którymi może dysponować, jak również nie jest ubezpieczony, a zaciąganie zobowiązań finansowych jest możliwe jedynie poprzez uchwały rady gminy.

Mając powyższe na uwadze Związek Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej Polskiej **negatywnie opiniuje ww. projekt ustawy**, a działania powstałe na skutek planowanych, obligatoryjnych przepisów mają mało wspólnego z aktywizacją obywateli w odniesieniu do demokratycznych norm przyjętych w Polsce.

Przewodniczący Zarządu
Związku Gmin Wiejskich
Rzeczypospolitej Polskiej

Stanisław Jastrzębski